

4. Козира В. М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навчально-методичний посібник для вчителів. Тернопіль ТОКІППО. 2017. 60 с.

5. Концепція «Нової української школи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdfh> .

6. Пометун О. І. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2/>

7. Пометун О. І., Сущенко І. М. Навчаємо мислити критично: посібник для учителів. Дніпропетровськ, 2016. 144 с.

8. Стіл Дж., Мередит К., Темпл Ч. Методи сприяння розвитку критичного мислення: посібник I-II. Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект», 1998. 76 с.

9. Терно С. О. Світ критичного мислення: образ та мімікрія. *Історія в сучасній школі*. 2012. № 7–8. С. 27–39.

10. Цьома Н. С. Сутність та структура критичного мислення. Гуманізація навчально-виховного процесу. Словянськ, 2019. № 4 (96). С. 207-221.

УДК 37:004.9

Вербівський Дмитрій,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних наук та
інформаційних технологій

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Впровадження інноваційних технологій у сферу сучасної освіти сьогодні є невід'ємною частиною освітнього процесу, який спрямований на передачу учням

знань, умінь, навичок, на формування особистості, громадянськості, оскільки займає в сучасній науці провідне місце. Ці зміни продиктовані часом, зміною ставлення до навчання, виховання, розвитку.

Так як динамізм і модернізація є головним атрибутом сучасного суспільства, отже, для стабільного розвитку, інновації необхідні у всіх сферах. Це стосується виробництва та економіки, а також, безперечно, і освіти. Головна роль освіти, у процесі еволюції суспільства, доведена була ще Конфуцієм [1, с. 156]. Інновації власними силами не виникають, є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих науковців і цілих колективів. Цей процес не може бути стихійним, він потребує управління [2, с. 128]. Зазвичай нововведення розуміють як вперше створене або зроблене, що з'явилося або виникло недавно, замість колишнього, знову відкрите (нова техніка, новий побут, нові ідеї), що відноситься до найближчого минулого або до теперішнього часу (нова історія, мова нового часу), недостатньо знайоме, маловідоме [3, с. 64].

Великі можливості для створення якісно нового інформаційно-освітнього середовища як основи для розвитку та вдосконалення системи освіти дає впровадження нових інформаційних технологій.

Аналіз інноваційної діяльності в освіті показує, що в практиці переважно впроваджуються різноманітні технології. Серед них можна виділити наступні:

➤ *Особистісно орієнтоване навчання та виховання*: підхід, що враховує індивідуальні потреби та особливості кожного учня.

➤ *Громадянська освіта*: спрямована на формування активних і свідомих громадян.

➤ *Профільне навчання*: спеціалізоване навчання, орієнтоване на певні предмети або професійні напрямки.

➤ *Технологія групової навчальної діяльності*: підхід, що заохочує співпрацю та взаємодію між учнями в групах.

➤ *Психолого-педагогічне проектування соціального розвитку особистості учнів*: діяльність, спрямована на підтримку соціальної адаптації та розвитку особистості.

➤ *Інформаційно-комунікативні технології*: використання комп'ютерів, програмного забезпечення та інших цифрових інструментів у навчанні.

➤ *Здоров'язберігаючі технології навчання*: підходи, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я учнів.

➤ *Інтерактивні технології*: методи навчання, що заохочують активну участь учнів у процесі навчання.

➤ *Ігрові технології*: використання ігор та ігрових елементів у навчанні.

➤ *Технологія розвивального навчання та виховання*: спрямована на розвиток мислення, творчості та інших когнітивних навичок учнів.

➤ *Технологія саморозвитку*: заохочує учнів до самостійного навчання та особистісного зростання.

Ці технології впроваджуються в закладах освіти з метою підвищення ефективності навчання, підтримки розвитку особистості та поліпшення якості освіти в цілому.

На створення атмосфери мотивованого, творчого навчання та одночасно вирішення цілого комплексу навчальних, виховних, розвиваючих завдань впливає використання різноманітних методів й прийомів активного навчання, які, безсумнівно, пробуджують у здобувачів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності [4, с. 211].

Можна виділити кілька цілей інноваційного навчання:

➤ сформувати якісні знання, вміння та навички, а також особисті якості здобувачів освіти;

➤ розвинути комунікативні, інтелектуальні й творчі здібності учнів;

➤ розвинути типи мислення;

➤ виробити вміння, що впливають на навчально-пізнавальну діяльність і перехід до рівня продуктивної творчості.

Інновація в точному перекладі з латинської означає не «нове», а «в нове». Латинське слово «*innovatio*» як операційний термін стало застосовуватися дуже давно, ще за часів створення римського приватного права. Так, вже в перших офіційних зборах конституцій східно-римського імператора Феодосія II (402-450

pp.), відомому зараз як Codex Theodosianus, слово інновація (innovatio) було застосовано в термінологічному сенсі, що характеризує прецедент оновлення та відновлення [1, с. 157].

На модернізацію суспільства впливає інновація культури, науки та освіти. Головним завданням навчання є компетентність у придбанні нових знань, а причиною виступає – конкурентоспроможність знань на сучасному етапі. Формування цієї компетентності можливе лише при модернізації технологій навчання.

Важливим є зрозуміти суть необхідності інноваційних технологій та осмислити їх роль і місце в сучасному освітньому процесі.

Новий формат освіти передбачає не лише сучасні технології навчання, а й зміни, які йдуть з їх появою. Кейс Терлоу – експерт у галузі досліджень розвитку освітніх систем виділяє десять основних сучасних трендів, які позитивно впливають на панораму освітнього дизайну та технології.

Основним трендом, що завжди визначав розвиток освіти, є тенденція покращити якість навчання та його можливі результати (performance improvement). А також, крім методики навчання, якості засвоєння знань має бути помітний і очевидний ефект, а також віддача від освіти [3, с. 148]. Отже, перерахуємо десять трендів, виділених Кейсом Терлоу:

- 1) поліпшення якості та результатів навчання (performance improvement);
- 2) «конструктивізм» – цей підхід до сучасної освіти передбачає актуалізацію навчання;
- 3) управління знаннями;
- 4) необхідність створення механізму підтримки якості освіти (performance support), що дає можливість її учасникам доступ до інформації, коли це необхідно;
- 5) популярність технології e-learning, а система викладання «в режимі особистої зустрічі» поступово втрачає свої позиції;
- 6) «навчання у неформальній обстановці» (informal learning);

7) соціальні медіа: блоги, Wiki, подка-сти, соціальні закладки і навіть Youtube – все це необхідно використовувати у процесі навчання;

8) введення в навчання ігрових технологій;

9) зв'язок методики викладання з природничими науками (learning sciences);

10) мобільна освіта (використання мобільних навчальних платформ, можливість використання в процесі навчання планшетів, а також смартфонів).

На основі вищесказаного можна зробити висновок про те, що інноваційні технології:

➤ удосконалюють освітній процес;

➤ враховують змінне освітнє середовище, в якому технічні засоби займають не останнє місце;

➤ включають техніку спільного пошуку нових знань викладачем та учнями;

➤ при використанні цих технологій слід пам'ятати про співвідношення тріади: викладач – той, хто навчається – ІКТ.

Потрібно зазначити, що ті тренди, які були перераховані нами вище, – це не питання майбутнього, це вже існуючі вимоги до викладача 21 століття, який працює в сучасних умовах.

На практиці питання реалізації інноваційних технологій передбачає оснащення навчальних закладів технічними засобами (комп'ютери, підключення до мережі Інтернет, мультимедійні дошки, інтерактивні панелі тощо), отже, воно не матиме успіху без кваліфікованих у цій галузі викладачів, таким чином, завдання оновлення та модернізації в системі освіти вирішується частково.

Педагог повинен розуміти, що інноваційна освіта – це спосіб виховання насамперед гармонійної особистості. Для нього не підходять «готові шаблони», особливо важливо постійно підвищувати свій власний інтелектуальний рівень. Інноваційні технології в освіті дозволяють регулювати та спрямовувати навчання у потрібне русло.

Отже, сучасні інноваційні технології освіти дозволяють дозувати навчальний матеріал, будувати адаптивні системи тестування, використовувати мультимедіа для «багатоканального» пред'явлення навчального матеріалу, надавати автоматично оновлюваний мультимовний контент, і це все завдяки інтелектуалізації процесів навігації, пошуку, перекладу. Відповідно, стала можливою організація колективної роботи екстериторіальної групи здобувачів на основі використання технологій мережевого взаємодії та інструментів спільної роботи.

Питання критеріїв оцінки інноваційних технологій у системі освіти є досить спірним. Інноваційні технології – результат наукових пошуків. При порівнянні критеріїв економічних та педагогічних інновацій, слід зауважити, що в першому випадку це прибуток, а в другому – «поліпшення якості життя» [3, с. 306]. Інновації доповнюють існуючу традиційну систему, оскільки освіта є відкритою системою.

У висновку варто підкреслити, що будь-яке нововведення в сьогodнішній освіті, будь-яка новітня освітня стратегія повинна послідовно подолати деякі стадії «еволюції»: впровадження, аналіз, розвиток, а також проектування та експертну оцінку. Тільки такий підхід до модернізації освіти дозволить досягти рівня по-справжньому якісного навчання.

Список використаних джерел та літератури:

1. Козак Л. В. Історико-педагогічні передумови виникнення інноваційної діяльності в освіті. Освітологічний дискурс. 2014. Вип. 4 (8). С. 156–171.
2. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підручник. Київ : Либідь, 2006. 424 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 2-ге вид., допов. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
4. Ніколаєва І. А. Технологія формування педагогічних знань : монографія, Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. 308 с.